

การศึกษาบทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริม
จรรยาบรรณครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดอุบลราชธานี*

A STUDY OF SCHOOL ADMINISTRATORS' ROLES IN PROMOTING
TEACHERS' ETHICS UNDER THE LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION IN UBON RATCHATHANI

นงนุช วงศ์เสนา¹ และ เมธาวี โชติชัยพงศ์²

Nongnuch Wongseana¹ and Methavee Chotchaipong ²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชธานี

¹⁻²Ratchathani University, Thailand

Corresponding Author's Email: nongnuchmutthapha01@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมจรรยาบรรณครู และ 2) ศึกษาการพัฒนาบทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมจรรยาบรรณครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอม่วงสามสิบและเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้สอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 171 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ ระหว่าง 0.28 - 0.87 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) บทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมจรรยาบรรณครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอม่วงสามสิบและเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) และ 2) ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมจรรยาบรรณครู ได้แก่ การเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจรรยาบรรณให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครู การส่งเสริมและให้คำแนะนำในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพของครู การสนับสนุนงบประมาณและโอกาสในการเข้าร่วมอบรมสัมมนา และศึกษาดูงาน การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ในทีมและความร่วมมือกับชุมชน

* Received 21 March 2026; Revised 27 April 2026; Accepted 12 July 2026

การดำเนินโครงการเชิดชูเกียรติผู้มีจรรยาบรรณดีเด่น และการเปิดรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองเพื่อยกระดับคุณภาพจรรยาบรรณครูในสถานศึกษา

คำสำคัญ: บทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, จรรยาบรรณครู, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This research aimed to 1) study of school administrators' roles in promoting teachers' ethics, and 2) study on the development of school administrators' roles in promoting teachers' ethics under the local administrative organization in Ubon Ratchathani. This research was quantitative research. The samples were obtained through Krejcie and Morgan's sample size determination table and consisted of 291 of school administrators and teachers in early childhood development centers. The researcher used questionnaire research instruments, the Index of Item - Objective Congruence index of 1.00, the corrected item - total correlations range between 0.28 - 0.87. The Cronbach's alpha coefficient was 0.97. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The results of the research found 1) the school administrators' roles of early childhood development centers under local administrative organizations in Muang Sam Sip District and Mueang Ubon Ratchathani district, Ubon Ratchathani province was overall at a high level ($\bar{X} = 4.25$), 2) recommendations for developing the roles of school administrators' roles of early childhood development centers in promoting teachers' professional ethics include strengthening ethical leadership to serve as good role models for teachers; promoting and providing guidance for teachers' self-development and professional development; supporting budgets and opportunities to attend training, seminars, and study visits; organizing activities to enhance team relationships and collaboration with the community; implementing recognition programs to honor teachers with outstanding ethics; and listening to feedback from parents to improve the quality of teachers' professional ethics in educational institutions.

Keywords: School administrators' roles, Teachers' ethics, The local administrative organization

บทนำ

ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาเยาวชนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งด้านความรู้ ทักษะชีวิต และคุณธรรม จริยธรรม โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพของตนและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างเหมาะสม (ชุดิมา วิชัยดิษฐ และคณะ, 2568) การพัฒนาระบบการศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพวิชาชีพครูอย่างเป็นองค์รวม ทั้งการผลิต การพัฒนาตลอดสายอาชีพ และการเสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู เพื่อพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่ต้องยึดหลักจรรยาบรรณ มีความรับผิดชอบ และมุ่งปลูกฝังคุณธรรมแก่ผู้เรียน (ครูสภา, 2567) ขณะเดียวกันผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร โดยทำหน้าที่วางแผน กำกับ และพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาโดยตรง (OECD, 2019) ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงวิชาการและเชิงจริยธรรมสามารถสร้างแรงจูงใจ ความร่วมมือ และบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณ และเกิดความผูกพันต่อองค์กร (Leithwood et al., 2020; วุฒิเกียรติ เชาว์ชอบ และคณะ, 2567; จุฑาทิพย์ บุดี และสุกัญญา สุदारาร์ตัน, 2566) ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพและจริยธรรมของสถานศึกษาโดยรวม

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี จัดเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 4 และมาตรา 18 โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ครอบคลุมการบริหารงานด้านบุคลากร การจัดการวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4), 2562) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีภารกิจหลักในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านและสมดุล ตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 2-5 ปี เพื่อวางรากฐานการเรียนรู้และการดำรงชีวิต โดยมุ่งส่งเสริมให้เด็กเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เตรียมความพร้อมให้เติบโตเป็นเยาวชนของชาติที่มีคุณภาพ ทั้งนี้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพด้านการจัดการศึกษา บุคลากร อาคารสถานที่ ความปลอดภัย และการบริหารงานร่วมกับเครือข่ายภายนอก (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553) ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือเป็นบุคลากรสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทำหน้าที่อบรมบ่มเพาะพื้นฐานด้านความรู้ ทักษะชีวิต คุณธรรม และจริยธรรม เปรียบเสมือนผู้ปกครองคนที่สองในการดูแลและส่งเสริมการเติบโตของเด็กอย่างเหมาะสม วิชาชีพครูจึงเป็นอาชีพที่ทรงเกียรติและมีความรับผิดชอบสูง ผู้ประกอบวิชาชีพต้องได้รับการฝึกฝนเฉพาะทาง มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และยึดมั่นใน

จรรยาบรรณวิชาชีพ โดยมีครูสภาเป็นองค์กรกำกับดูแล (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2558) เพื่อให้การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมจรรยาบรรณครูในสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารและการจัดการด้านจริยธรรมวิชาชีพครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี และยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของครู ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กเล็กและภาพลักษณ์ที่ดีของวิชาชีพครูอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมจรรยาบรรณครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอม่วงสามสิบและเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาบทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมจรรยาบรรณครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอม่วงสามสิบและเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอม่วงสามสิบและอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2567 จำนวน 310 คน จำแนกเป็น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 73 คน และครูผู้สอน จำนวน 237 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอม่วงสามสิบและอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2567 จำนวน ๘๓ คน ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 171 คน จำแนกเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 73 คน และครูผู้สอน จำนวน 98 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ซึ่งใช้เขตตำบลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นหน่วยของการสุ่ม และสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยนี้

เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ โดยแบ่งคำถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ได้แก่ ตอนที่ 1 บทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมจรรยาบรรณครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอม่วงสามสิบและอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัด

อุบลราชธานี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และ ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมจรรยาบรรณครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอม่วงสามสิบและอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี เป็นคำถามปลายเปิด

2.2 การตรวจสอบคุณภาพเพื่อให้ทราบถึงระดับคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) พบว่า ผลการวิเคราะห์หาความตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ปรากฏว่าข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 42 ข้อผ่านเกณฑ์โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00

2.3 การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จากผู้เชี่ยวชาญ นำไปทำการทดลองใช้ จำนวน 30 ชุด กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (r) ของคำถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ ระหว่าง 0.28 - 0.87 และ มีค่าความเชื่อมั่น (α coefficient) โดยรวมเท่ากับ 0.97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี แล้วจัดส่งหนังสือ พร้อมแบบสอบถาม เสนอต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอม่วงสามสิบ และอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

3.2 เก็บข้อมูลแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อบันทึกข้อมูล จำนวน 171 ชุด คิดเป็น 100% และสรุปประเด็นข้อมูล ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมจรรยาบรรณครูในสถานศึกษา ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด

3.5 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง มิถุนายน พ.ศ. 2568

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมจรรยาบรรณครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอม่วงสามสิบและอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมจรรยาบรรณครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอม่วงสามสิบและอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และการหาความถี่

ผลการวิจัย

1. บทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมจรรยาบรรณครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอม่วงสามสิบและเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของบทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมจรรยาบรรณครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอม่วงสามสิบและเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการส่งเสริมจรรยาบรรณครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. บทบาทให้คำแนะนำส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อตนเอง	4.17	0.807	มาก
2. บทบาทให้คำแนะนำส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	3.99	0.790	มาก
3. บทบาทให้คำแนะนำส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ	4.30	0.776	มาก
4. บทบาทให้คำแนะนำส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	4.25	0.764	มาก
5. บทบาทให้คำแนะนำส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อสังคม	4.19	0.810	มาก
6. บทบาทให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อตนเอง	4.22	0.794	มาก
7. บทบาทให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	4.18	0.806	มาก
8. บทบาทให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ	4.16	0.836	มาก
9. บทบาทให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	4.24	0.818	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

บทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการส่งเสริมจรรยาบรรณครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
10. บทบาทให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตาม จรรยาบรรณต่อสังคม	4.29	0.715	มาก
11. บทบาทเปิดโอกาสให้ความร่วมมือส่งเสริมให้ครูปฏิบัติ ตามจรรยาบรรณต่อตนเอง	4.31	0.844	มาก
12. บทบาทเปิดโอกาสให้ความร่วมมือส่งเสริมให้ครูปฏิบัติ ตามจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	4.20	0.818	มาก
13. บทบาทเปิดโอกาสให้ความร่วมมือส่งเสริมให้ครูปฏิบัติ ตามจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ	4.20	0.820	มาก
14. บทบาทเปิดโอกาสให้ความร่วมมือส่งเสริมให้ครูปฏิบัติ ตามจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	4.13	0.809	มาก
15. บทบาทเปิดโอกาสให้ความร่วมมือส่งเสริมให้ครูปฏิบัติ ตามจรรยาบรรณต่อสังคม	4.20	0.770	มาก
16. บทบาทมุ่งงานส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อ ตนเอง	4.27	0.775	มาก
17. บทบาทมุ่งงานส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อ วิชาชีพ	4.40	0.714	มาก
18. บทบาทมุ่งงานส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อ ผู้รับบริการ	4.40	0.720	มาก
19. บทบาทมุ่งงานส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อผู้ ร่วมประกอบวิชาชีพ	4.42	0.744	มาก
20. บทบาทมุ่งงานส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อ สังคม	4.41	0.764	มาก
รวม	4.25	0.604	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับบทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมจรรยาบรรณครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอม่วงสามสิบและเขตอำเภอมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณารายด้าน บทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมจรรยาบรรณครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงลำดับประเด็นที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ บทบาทมุ่งงานส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมาคือ บทบาทมุ่งงานส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อสังคม ($\bar{X} = 4.41$) และบทบาทมุ่งงานส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.40$) ส่วนด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ บทบาทให้คำแนะนำส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.99$)

3. ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมจรรยาบรรณครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอม่วงสามสิบและเขตอำเภอมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

3.1 ด้านบทบาทให้คำแนะนำส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อตนเอง ได้แก่ 1) หัวหน้า ศพด. ควรเป็นแบบอย่างที่ดี โดยต้องแสดงออกถึงจรรยาบรรณต่อตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่น การตรงต่อเวลา การรักษาคำพูด ความโปร่งใสในการทำงาน การควบคุมอารมณ์เมื่อมีปัญหาและ 2) หัวหน้า ศพด. ส่งเสริมให้ครูวางแผนพัฒนาตนเองรายบุคคลที่สอดคล้องกับจรรยาบรรณ เช่น การศึกษาต่อ การอบรมออนไลน์

3.2 ด้านบทบาทให้คำแนะนำส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ได้แก่ 1) หัวหน้า ศพด. ควรจัดทำการประเมินตนเองด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพทุกภาคเรียน เพื่อให้ครูได้สะท้อนพฤติกรรมของตน และ 2) หัวหน้า ศพด. ควรสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมการอบรมออนไลน์ของคุรุสภาหรือหน่วยงานวิชาชีพ เพื่อรับใบรับรองการพัฒนาวิชาชีพ

3.3 ด้านบทบาทให้คำแนะนำส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ได้แก่ 1) หัวหน้า ศพด. ควรนิเทศและติดตามการปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ โดยเน้นการดูแลเด็กป่วยและการเอาใจใส่ด้านสุขภาพและความปลอดภัยของเด็ก และ 2) หัวหน้า ศพด. ควรกำกับติดตามให้ครูปฏิบัติต่อเด็กอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติระหว่างเด็กชาย-หญิง หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อส่งเสริมความเป็นธรรมและการพัฒนาเด็กอย่างเหมาะสมตามศักยภาพ

3.4 ด้านบทบาทให้คำแนะนำส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ได้แก่ 1) หัวหน้า ศพด. ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาชีพ เช่น เครือข่ายคุรุศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ และ 2) หัวหน้า ศพด. ควรใช้การมีส่วนร่วมในเครือข่ายวิชาชีพเป็นเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือและความเข้มแข็ง

3.5 ด้านบทบาทให้คำแนะนำส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อสังคม ได้แก่ 1) หัวหน้า ศพด. ควรแสดงบทบาทผู้นำที่มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ โปร่งใส และมีจิตสาธารณะ ปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน และเปิดเผยการทำงานอย่างโปร่งใส เพื่อเป็นแบบอย่างให้ครูยึดถือและ 2) หัวหน้า ศพด. ควรสร้างเครือข่ายกับผู้นำชุมชน วัด อบต. และผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันส่งเสริมคุณธรรมและจรรยาบรรณครู โดยร่วมจัดกิจกรรมจิตอาสา หรือโครงการพัฒนาเด็กและสังคมร่วมกับองค์กรในชุมชน

3.6 ด้านบทบาทให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อตนเอง ได้แก่ 1) หัวหน้า ศพต. ควรส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณและการพัฒนาศักยภาพตนเอง และ 2) หัวหน้า ศพต. ควรมีการวางแผนกรอบงบประมาณ เพื่อสนับสนุนครูในการพัฒนาตัวเอง

3.7 ด้านบทบาทให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ 1) หัวหน้า ศพต. ควรสร้างระบบแรงจูงใจเพื่อให้ครูภาคภูมิใจในวิชาชีพและเห็นคุณค่าของการรักษาจรรยาบรรณ และ 2) หัวหน้า ศพต. ควรส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ผ่านการพัฒนาความรู้และคุณธรรมควบคู่กัน

3.8 ด้านบทบาทให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ได้แก่ 1) หัวหน้า ศพต. ควรมีการพบครูเป็นประจำ เพื่อให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาจรรยาบรรณ เช่น การให้บริการเด็กอย่างเหมาะสม และ 2) หัวหน้า ศพต. ควรเข้าร่วมสังเกตการทำกิจกรรมของครูกับเด็กและผู้ปกครอง เพื่อประเมินการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ

3.9 ด้านบทบาทให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ได้แก่ 1) หัวหน้า ศพต. ควรจัดให้มีกิจกรรมสร้างทีมครูสัมพันธ์อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกันในเรื่องจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างมีความสามัคคี และ 2) หัวหน้า ศพต. ควรส่งเสริมให้ครูเกิดพฤติกรรมตามจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ เช่น การเคารพความคิดเห็นของเพื่อนครู การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างจริงใจ

3.10 ด้านบทบาทให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อสังคม ได้แก่ 1) หัวหน้า ศพต. ควรส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เช่น การทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และ 2) หัวหน้า ศพต. ควรสนับสนุนการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนด้านการส่งเสริมสุขภาพและการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างศูนย์ฯ กับชุมชน

3.11 ด้านบทบาทเปิดโอกาสให้ความร่วมมือส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อตนเอง ได้แก่ 1) หัวหน้า ศพต. ควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายด้านการพัฒนาทักษะการสอนและการจัดการเวลา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน และ 2) หัวหน้า ศพต. ควรส่งเสริมสร้างความตระหนักรู้และความรับผิดชอบร่วมกันในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดและรักษามาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ

3.12 ด้านบทบาทเปิดโอกาสให้ความร่วมมือส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ได้แก่ 1) หัวหน้า ศพต. ควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมเสนอแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม เพื่อให้การจัดประสบการณ์รู้สึอดคล้องกับพัฒนาการและความต้องการของเด็ก และ 2) หัวหน้า ศพต. ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนว

ทางการประเมินผลเด็ก เพื่อให้การประเมินมีความเหมาะสม เป็นธรรม และสะท้อนพัฒนาการของเด็กอย่างแท้จริง

3.13 ด้านบทบาทเปิดโอกาสให้ความร่วมมือส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ได้แก่ 1) หัวหน้า ศพด. ควรติดตามพฤติกรรมครูในการปฏิบัติต่อเด็กและผู้ปกครอง เช่น ความสุภาพ การให้บริการตามมาตรฐาน และการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ และ 2) หัวหน้า ศพด. ควรให้คำแนะนำและสะท้อนผลการปฏิบัติงานแก่ครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาทักษะการให้บริการ เสริมสร้างความรับผิดชอบ และยกระดับคุณภาพการดูแลผู้รับบริการ

3.14 ด้านบทบาทเปิดโอกาสให้ความร่วมมือส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ได้แก่ 1) หัวหน้า ศพด. ควรส่งเสริมและสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานร่วมกันของครู ด้วยการยกย่องชมเชยหรือมอบรางวัลแก่ครูที่มีความร่วมมือและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน และ 2) หัวหน้า ศพด. ควรใช้การให้รางวัลเป็นแนวทางในการกระตุ้นให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อเพื่อนร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ

3.15 ด้านบทบาทเปิดโอกาสให้ความร่วมมือส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อสังคม ได้แก่ 1) หัวหน้า ศพด. ควรกำหนดให้ครูทุกคนจัดทำโครงการร่วมกับชุมชนอย่างน้อยปีละ 1 โครงการ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและผู้ปกครองในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และ 2) หัวหน้า ศพด. ควรอำนวยความสะดวกและประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการดำเนินโครงการของครูให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

3.16 ด้านบทบาทมุ่งงานส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อตนเอง ได้แก่ 1) หัวหน้า ศพด. ควรจัดให้มีโครงการ “ครูดีศรี ศพด.” เพื่อยกย่องและเชิดชูครูที่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่น มีจิตใจบริการ และมีความเสียสละ และ 2) หัวหน้า ศพด. ควรใช้ยกย่องครูการปฏิบัติหน้าที่ของครูเป็นกลไกในการส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

3.17 ด้านบทบาทมุ่งงานส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ได้แก่ 1) หัวหน้า ศพด. ควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ และรับผิดชอบต่อหน้าที่ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรมและจรรยาบรรณแก่ครู และ 2) หัวหน้า ศพด. ควรแสดงออกถึงความรักและความศรัทธาในวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปลุกฝังและสร้างแรงบันดาลใจให้ครูยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพครู

3.18 ด้านบทบาทมุ่งงานส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ได้แก่ 1) หัวหน้า ศพด. ควรจัดให้มีช่องทางรับข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองอย่างหลากหลาย เช่น กล่องรับความคิดเห็นหรือแบบสอบถามออนไลน์ เพื่อรับทราบความพึงพอใจและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ และ 2) หัวหน้า ศพด. ควรนำผลการประเมินจากผู้ปกครองมาวิเคราะห์และวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดบริการ พร้อมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการยกย่องครูที่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณอย่างเหมาะสม

3.19 ด้านบทบาทมุ่งงานส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ได้แก่ 1) หัวหน้า ศพด. ควรกำหนดตัวชี้วัดด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันไว้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร และ 2) หัวหน้า ศพด. ควรใช้ผลการประเมินด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือ ความมีน้ำใจ และการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.20 ด้านบทบาทมุ่งงานส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อสังคม ได้แก่ 1) หัวหน้า ศพด. ควรส่งเสริมให้ครูเป็นตัวแทนศูนย์ในการทำงานร่วมกับชุมชน เช่น การเป็นวิทยากรให้คำแนะนำเรื่องการเลี้ยงดูเด็ก หรือการเข้าร่วมประชุมหมู่บ้านในประเด็นพัฒนาเด็ก และ 2) หัวหน้า ศพด. ควรส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เช่น การปลูกต้นไม้ หรือกิจกรรมวันสำคัญทางศีลธรรมและวัฒนธรรม

อภิปรายผล

1. ระดับบทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมจรรยาบรรณครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอวังสามสีและเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้นำทางวิชาชีพที่ยึดมั่นในคุณธรรมและจรรยาบรรณครูอย่างชัดเจน โดยกำหนดแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ วินัย และภาพลักษณ์วิชาชีพ ส่งผลให้บทบาทในการส่งเสริมจรรยาบรรณครูมีความโดดเด่นและอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ศุภณัฐ นิยมธรรม และคณะ (2568) พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งยังสอดคล้องกับ Heikkinen et al. (2023) พบว่า ความเป็นผู้นำเชิงจริยธรรม และบทบาทผู้บริหารศูนย์การศึกษาในระดับหน่วยงานย่อยมีผลเชิงบวกต่อการยอมรับและการปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมของครู นอกจากนั้นแล้วยังสอดคล้องกับ NAEYC (2024) พบว่า ผู้นำที่แสดงท่าทีทางจริยธรรมชัดเจนจะทำให้ครูยอมรับและซึมซับบรรทัดฐานบรรทัดฐานเหล่านั้น (norm internalization) ทั้งนี้สามารถลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ 1.1 ด้านบทบาทมุ่งงานส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกันในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีส่วนร่วม พร้อมส่งเสริมให้เคารพและให้เกียรติความคิดเห็นและบทบาทของเพื่อนร่วมวิชาชีพ สอดคล้องกับ Fu (2022) พบว่า ผู้นำที่ใช้แนวทางความเป็นหุ้นส่วนหรือการกระจายอำนาจ จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการตัดสินใจร่วมกิจกรรม และแลกเปลี่ยนความรู้ ทั้งยังสอดคล้องกับ Da'as (2023) พบว่า การที่หัวหน้ากระตุ้นให้ครูเคารพบทบาทและความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เป็นการสร้างบรรทัดฐานว่า เพื่อนร่วมงานคือผู้ร่วมเดินทาง ไม่ใช่คู่แข่ง ซึ่งช่วยลดความขัดแย้งและเพิ่มความไว้วางใจ สอดคล้อง

กับ Hognestad & Bøe (2025) พบว่า การที่ผู้นำส่งเสริมให้ครูเคารพและรับฟังความคิดเห็นของกันและกันเป็นการช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มบุคลากร ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานสอนที่มีคุณภาพสูง 1.2 ด้านบทบาทมุ่งงานส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อสังคม หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมให้ครูตระหนักในบทบาทและความรับผิดชอบ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและผู้ปกครอง พร้อมยึดมั่นในการให้บริการอย่างมีคุณธรรม อีกทั้งยังสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาในชุมชน สอดคล้องกับ Suci (2025) พบว่า การที่ครูเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นการส่งเสริมจริยธรรมของความเป็นพลเมืองให้แก่เด็กตั้งแต่ปฐมวัย ทั้งยังสอดคล้องกับ ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556 (2556) กล่าวว่า ครูคือผู้ที่มีบทบาทในการถ่ายทอดคุณค่าทางสังคมผ่านพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการสร้างความเชื่อมั่นและการเคารพต่อวิชาชีพจากสาธารณะ สอดคล้องกับ Neves (2025) พบว่า ผู้นำเชิงจริยธรรมสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมแรงจูงใจและความมุ่งมั่นของครู และ 1.3 ด้านบทบาทมุ่งงานส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมอบรม สัมมนา และกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะที่ทันสมัย ช่วยให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ พร้อมให้คำแนะนำเชิงสร้างสรรค์ เพื่อสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Darling-Hammond et al. (2017) พบว่า การพัฒนาเชิงมืออาชีพที่มีคุณภาพนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนและทัศนคติวิชาชีพของครู ผู้บริหารที่จัดและส่งเสริมการอบรมที่ตรงกับความต้องการของครู เป็นปัจจัยหลักในการสนับสนุนจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ทั้งยังสอดคล้องกับ Özdoğru et al. (2025) พบว่า ความใกล้ชิดความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้ากับครู ทำหน้าที่เป็นตัวกลางสำคัญที่เชื่อมการนำและการเรียนรู้ของครู นอกจากนั้นแล้วยังสอดคล้องกับ สุธิศา เกตุแก้ว (2564) พบว่า การให้คำแนะนำเป็นรายบุคคลหลังการประเมิน ถือเป็นการสนับสนุนที่เจาะจงและตรงจุดที่ช่วยให้ครูสามารถปรับพฤติกรรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพและหลักเกณฑ์ทางจริยธรรมขององค์กรและกฎหมาย

องค์ความรู้ใหม่

บทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้เป็นเพียงผู้บริหารเชิงนโยบายหรือการจัดการทั่วไปเท่านั้น หากแต่เป็นผู้นำเชิงจริยธรรม ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและหล่อหลอมพฤติกรรมด้านจรรยาบรรณของครูอย่างเป็นระบบและรอบด้าน การส่งเสริมจรรยาบรรณครูให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องอาศัยบทบาทของผู้นำใน 3 มิติ ได้แก่ มิติที่หนึ่ง การเป็นแบบอย่าง (role modeling) หัวหน้าศูนย์ต้องแสดงพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นมืออาชีพอย่างสม่ำเสมอ เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และการมีวินัย ซึ่งจะส่งผลให้ครูเกิดการเรียนรู้เชิงเลียนแบบและซึมซับจรรยาบรรณ

โดยธรรมชาติ มิติที่สอง การพัฒนาและกำกับเชิงระบบ (systematic development and supervision) การส่งเสริมจรรยาบรรณที่มีประสิทธิภาพต้องดำเนินควบคู่กันระหว่างการให้คำแนะนำ การนิเทศติดตาม การประเมินผล และการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เช่น การอบรม การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และการสร้างแรงจูงใจ ซึ่งช่วยให้ครูสามารถพัฒนาตนเองตามมาตรฐานจรรยาบรรณ และมิติที่สาม การสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงจริยธรรม (ethical organizational culture) หัวหน้าศูนย์มีบทบาทในการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ เช่น การส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การเคารพซึ่งกันและกัน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการเชื่อมโยงความร่วมมือกับชุมชน ซึ่งทำให้จรรยาบรรณไม่ใช่เพียงข้อกำหนด แต่กลายเป็นค่านิยมร่วมขององค์กร ดังนั้นการพัฒนาจรรยาบรรณครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่เป็นระบบ ต่อเนื่อง และมีส่วนร่วม ซึ่งหัวหน้าศูนย์เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนทั้งในระดับบุคคล ทีมงาน และองค์กร อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพครูและคุณภาพการดูแลเด็กปฐมวัยอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า บทบาทของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมจรรยาบรรณครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอม่วงสามสิบและอำเภอเมืองอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นผู้นำทางจริยธรรม ทั้งด้านการให้คำแนะนำ การสนับสนุน การสร้างความร่วมมือ และการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ซึ่งส่งผลให้ครูยึดมั่นในจรรยาบรรณอย่างเป็นรูปธรรม โดยการส่งเสริมที่มีประสิทธิภาพควรดำเนินในลักษณะบูรณาการ ได้แก่ การเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างแรงจูงใจ การมีส่วนร่วมของครูและชุมชน รวมถึงการติดตาม ประเมิน และยกย่องเชิดชูอย่างเหมาะสม เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีคุณธรรมและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1.1 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรแสดงบทบาทผู้นำทางจริยธรรมอย่างชัดเจน เป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องผ่านการนิเทศแบบกัลยาณมิตร การอบรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและทำงานร่วมกับชุมชน 1.2 ครูควรยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ พัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณธรรม ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์เป็นธรรม และมีจิตบริการ พร้อมเปิดรับคำแนะนำและมีส่วนร่วมกับชุมชน **2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** ได้แก่ ควรศึกษาเปรียบเทียบการส่งเสริมจรรยาบรรณครูระหว่างศูนย์ในเขตเมืองและชนบท หรือศูนย์ที่มีขนาดต่างกัน รวมถึงศึกษาผลของระบบนิเทศภายในที่เน้นคุณธรรม ตลอดจนภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของหัวหน้าศูนย์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของครู เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2561). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556. (2556). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 130 ตอนพิเศษ 115 ง หน้า 72 (4 ตุลาคม 2556).
- คุรุสภา. (2567). ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2567. เรียกใช้เมื่อ 24 ธันวาคม 2568 จาก https://www.ksp.or.th/wp-content/uploads/2025/01/conclusion_rule_Standard_6-2567.pdf.
- จุฑาทิพย์ บุดี และ สุกัญญา สุदारรัตน์. (2566). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. Journal of Roi Kaensarn Academi, 8(10), 610–625.

- ชุติมา วิชัยดิษฐ, บรรณรักษ์ คัมรักษา, และ ฤกษ์ฤดี นาควิจิตร. (2568). การพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนแห่งเรียนรู้วิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะทางวิทยาศาสตร์ของครู. *Journal of Education and Innovation*, 27(2), 133–150.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).
- วุฒิเกียรติ เชาว์ชอบ, นันทน์ภัส นิยมทรัพย์, และ นภาเดช บุญเชิดชู. (2567). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 25(2), 673–685.
- ศุภณัฐ นิยมธรรม, เฉลิมชัย หาญกล้า, และ ภูวดล จุลสุคนธ์. (2568). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการปฏิบัติตน ตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. *วารสารครุศาสตร์ปัญญาพัฒน์*, 3(1), 51–70.
- สมพิศ ไหมงาม. (2553). การบริหารสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มิตรภาพการพิมพ์และสตีวีโอ.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2558). มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สุธิศา เกตุแก้ว. (2564). การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุข ในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 11(3), 546–553.
- Da'as, R. (2023). Role of ethical school leadership in shaping adolescents' aggressive attitudes: A doubly latent multilevel SEM analysis. *Educational Management Administration & Leadership*, 53(5), 1126–1152.
- Darling-Hammond, L., Hyler, M. E., & Gardner, M. (2017). Effective teacher professional development. California: Learning Policy Institute.
- Fu, W. (2022). A critical examination of effective leadership in early childhood education. *Journal of Educational Leadership and Policy Studies*, 7(1), 1–14.
- Heikkinen, K. M., Ahtiainen, R., Fonsén, E., & Kallioniemi, A. (2023). Leadership as a profession in early childhood education and care. *Educational Research*, 66(3), 347–363.
- Hognestad, K., & Bøe, M. (2025). Teacher leaders as first-line leaders in early childhood education – pedagogical leadership actions for best practice. *Journal of Early Childhood Education Research*, 14(1), 258–284.

- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970) Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2020). Seven strong claims about successful school leadership revisited. *School Leadership and Management*, 40(1), 5-22.
- NAEYC. (2024). Code of ethics for early childhood educators. 24 December 2025 From <https://www.naeyc.org/sites/default/files/globally-shared/downloads/PDFs/2024>.
- Neves, M. D. L. G. (2025). The relationship between ethical leadership, teacher motivation, and commitment in public schools in Portugal. 24 December 2025 From <https://doi.org/10.3389/feduc.2024.1456685>.
- OECD. (2019). Education policy outlook 2019: Working together to help students achieve their potential. 24 December 2025 From https://www.oecd.org/en/publications/education-policy-outlook-2019_2b8ad56e-en.html.
- Özdoğru, M., Doğuş, Y., & Akyürek, M. I. (2025). The mediating role of the principal–teacher relationship in innovative school leadership and teacher professional learning according to Turkish teachers’ perceptions. *Behavioral Sciences*, 15(4), 1-25.
- Suci, S. C. (2025). Scientific ethics in early childhood education (building a moral foundation for generation upcoming). *Journal of Psychological Insight*, 1(2), 70-79.